

Nr 696

Av herr **Senander m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 107, med förslag till lag om höjning av folkpensioner m. m.*

I propositionen föreslås att folkpension i form av allmän ålderspension, tilläggspension, änkepension eller hustrutillägg från och med den 1 juli innevarande år skall höjas med belopp som motsvarar fyra indextillägg eller med 160 kronor per år för gift pensionsberättigad, vars make åtnjuter ålderdomspension eller tilläggspension eller vars hustru uppbär hustrutillägg, ävensom för änkepensionsberättigad och för hustru, som uppbär hustrutillägg. För ensamstående pensionär utgör höjningen 200 kronor om året.

Med bortseende från kommunalt bostadstillägg skulle vid nuvarande indexläge ensamstående ålderspensionär erhålla sammanlagt 2 050 kronor om året. Ensamstående invalidpensionär med full invalidpension erhåller samma belopp. För två gifta ålders- eller invalidpensionärer skulle pensionen sammanlagt bli 3 280 kronor per år. Änkepensionens och hustrutilläggets maximibelopp stiger till 1 640 kronor.

En höjning av folkpensionerna har varit aktuell sedan flera år tillbaka. Sedan den senaste höjningen av folkpensionerna genomfördes år 1953 har betydande prisstegringar ägt rum. Visserligen är folkpensionerna indexreglerade, men reglerna härför är så illa konstruerade, att en ständig eftersläpning försiggår vid prisstegringar. Vi vill i detta sammanhang erinra om att den kommunistiska riksdagsgruppen vid indexregleringens tillkomst starkt kritiserade reglernas trögrörlighet, vilken medför att folkpensionernas realvärde icke kan upprätthållas utan en ständig försämring måste äga rum.

Utvecklingen har bekräftat denna kritik. Beslut fattades också av förra årets riksdag att från och med i år beräkna pensionspristalet månadsvis i stället för kvartalsvis. Härigenom blir läget något bättre i framtiden men berör givetvis inte förgången tid. Den eftersläpning som redan skett kvarstår följaktligen, vilket bör tagas i betraktande vid bedömandet av det nu föreliggande förslaget.

Till detta kommer, att utfallet av generalindex icke ger en rättvisande bild av prisutvecklingen för de folkpensionärshushåll, som i huvudsak icke kan räkna med andra inkomster än folkpensionen. Det är nämligen, såsom föredragande departementschefen formulerat det, ett faktum att »den nuvarande folkpensionen, om inte vid sidan av densamma finnes andra

inkomster, endast medger en blygsam levnadsnivå». Utgiftsposterna livsmedel, bränsle och lyse jämte bostad väger avsevärt mycket tyngre i en folkpensionärsbudget än vad de gör för andra medborgare. De belopp som kan avstås till andra behov är minimala. Vid en bedömning av prisstegringarnas tryck på folkpensionärshushållen måste därför den allra största hänsyn tagas till detta förhållande. Gör man detta, så är det svårt att karakterisera den nu föreslagna höjningen av folkpensionerna som en standardhöjning, för såvitt man som jämförelse tar läget vid tidpunkten för den senaste höjningen, nämligen år 1953.

Några siffror ur konsumentprisindex belyser förhållandet. Medan generalindex steg med 8 enheter under år 1955, så steg posten livsmedel med 15 enheter, bränsle och lyse med 17 enheter och bostadskostnaderna med 14 enheter. Dessa utgiftsposter utgör säkerligen mellan 85 och 90 procent av alla utgifter i pensionärshushåll, som icke tillhör det relativt lilla fåtal som kunnat förhyra billigare bostäder i pensionärshem. Under dessa förhållanden är standardförsämringen genom prisstegringarna betydligt större än vad det allmänna index anger. Någon standardförbättring av större betydelse medför alltså icke propositionens förslag för de folkpensionärer som i huvudsak är beroende av folkpensionen för sin utkomst.

Trots detta har vi inte för avsikt att nu ställa förslag om en ytterligare påbyggnad av Kungl. Maj:ts förslag. Vi utgår nämligen ifrån att den allmänna pensionsförsäkringen måste få en snabb lösning och folkpensionärernas läge skall påverkas därav.

Däremot vill vi bestämt motsätta oss den höjning av pensionsavgifterna som nu föreslås. Vi har vid tidigare aktuella tillfällen i princip vänt oss mot att folkpensioneringen skall finansieras genom särskilda avgifter och hävdade att finansieringen borde ske skattevägen. Nu presenteras ett förslag som medför, att *hela* det för finansieringen av pensionsförhöjningen erforderliga beloppet skall uttagas genom ökning av pensionsavgifterna. Detta innebär ett frångående av de principer som fastslogs vid förhöjningen år 1953. Om nyssnämnda principer hade tillämpats nu skulle avgiftsförhöjningen ha stannat vid 2,1 procent. I stället föreslås en uttagningsprocent av 2,5 eller 100 milj. kronor mera än om de tidigare principerna hade följts.

Den föreslagna höjningen innebär, att den till år 1957 utlovade skattesänkningen helt eller delvis kommer att »ätas upp» för de små inkomstagarna. De större inkomstagarna däremot får betydande skattesänkningar. *Folkpensionsavgifterna* skall alltjämt maximeras vid en viss inkomstnivå. Enligt det föreliggande förslaget höjes maximibeloppen för pensionsavgifterna från 360 kronor för äkta makar och 180 kronor för ensamstående till resp. 500 kronor och 250 kronor. Den som har en taxerad inkomst på 10 000 kronor om året får betala lika stor pensionsavgift som den som har 100 000 kronor om året eller mera. Höjningen blir för båda dessa inkomst-

tagare också densamma eller 70 resp. 140 kronor. Men medan den tilltänkta skattesänkningen för den förstnämnde kanske inte ens täcker höjningen av folkpensionsavgifterna, så får den sistnämnde ett betydande överskott.

Vi kan sålunda icke godkänna propositionen i denna del. Den föreslagna avgiftshöjningen vilar på orättvis grund.

Med hänvisning till ovanstående hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att godkänna Kungl. Maj:ts proposition nr 107 med förslag till lag om höjning av folkpensioner m. m. med den ändringen, att de nu utgående folkpensionsavgifterna bibehålles oförändrade.

Stockholm den 4 april 1956

Knut Senander

Gerda Nilsson

Gustav Johansson

Helmer Holmberg

H. Hagberg